

Pirkanmaan maakuntaohjelma

2026–2029

Valmistelun työsuunnitelma

Syyskuu 2024

Pirkanmaan liitto
Tampere, 2024

Sisällys

- 1. Maakuntaohjelma uudistetaan**
- 2. Maakuntaohjelman tehtävä**
- 3. Maakuntaohjelman tavoitteet**
- 4. Työskentelyn vaiheet ja aikataulu**
- 5. Vuorovaikutus ja tiedottaminen**
- 6. Vaikutusten arviointi**
- 7. Maakuntaohjelman seuranta**
- 8. Yhteystiedot**

1 Maakuntaohjelma uudistetaan

Tämä työsuunnitelma kertoo miten Pirkanmaan uusi maakuntaohjelma vuosille 2026–2029 valmistellaan. Siinä esitetään Pirkanmaan aluekehittämistä keskeisesti linjaavan ohjelmavalmistelun lähtökohdat, tarkoitus ja työn kulku sekä annetaan tästä työstä kiinnostuneille perustiedot vaiheista, joissa ohjelmasisältöihin voi halutesaan vaikuttaa.

Maakuntaohjelma laaditaan kunnallisvaalikausittain neljäksi vuodeksi kerrallaan. Siinä käsitellään asioita, jotka ovat Pirkanmaan toimijoille yhteisiä ja joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä. Maakuntaohjelmaa uudistettaessa arvioidaan aluekehittämisen taustatekijöitä ja määritellään Pirkanmaan pidemmän aikavälin strategiset tavoitteet ja valinnat tulevaisuutta silmällä pitäen. Samalla uudistetaan maakuntaohjelmaan sisältyvä älykkään erikoistumisen strategia, joka on Euroopan Unionin edellyttämä innovaatiopoliittinen tarkastelu. Pirkanmaan nykyinen maakuntaohjelma vuosille 2022–2025 laadittiin koronapandemian jälkimainingeissa ja ennen Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa. Maailma on sen jälkeen muuttunut epävarmemmaksi ja ennakoimattomammaksi, ja tämä vaikuttaa myös aluekehittämisen näköaloihin ja uuden ohjelman sisältöihin.

Avoin ja vuorovaikutteinen työskentely on maakuntakehittämisen perusperiaate. Tämä työsuunnitelma pyrkii olemaan mahdollisimman havainnollinen ja pelkistetty kuvaus uuden maakuntaohjelman valmistelusta ja osallistumismahdollisuuksista siihen. Työsuunnitelma korvaa ohjelmavalmistelun aikatauluttamiseen ja osallistamiseen aiemmin käytetyn OAS-menettelyn (osallistumis- ja arviointisuunnitelma); tarkoituksena on tehdä prosessista vapaamuotoisempi ja helpompi.

Maakuntaohjelman varsinainen koostaminen ajoittuu syksyn 2024 ja syksyn 2025 väliselle ajalle. Ohjelman valmistelun suuntaajana käytetään nykyisen maakuntaohjelman ulkopuolista asiantuntija-arviointia, jonka kilpailutuksen perusteella suoritti Owl Group Oy keväällä/kesällä 2024. Uusi maakuntaohjelma pyritään laatimaan tehokkaasti ja virtaviivaisesti, maakuntalaisten tiedonsaanti- ja vaikuttamismahdollisuudet varmistaen. Työskentelyssä huolehditaan siitä, että Pirkanmaan lukuisat toimijat saavat tietoa valmistelun etenemisestä ja heillä on aito mahdollisuus tuoda näkemyksensä valmisteluun prosessin

kannalta oikeissa vaiheissa. Tässä hyödynnetään erityisesti verkko-osallistumisen keinoja, jotka ovat kustannustehokkaita ja osallistujille vaivattomia.

Maakuntaohjelman valmistelusta vastaa aluekehitysviranomaisena Pirkanmaan liitto ja sen toimisto maakuntajohtajan johdolla. Maakuntaohjelmatyössä Pirkanmaan liitto toimii strategiansa ”Tehtävänä täydellinen maakunta” mukaisesti, päämääränä ratkaista vastuullisesti tulevaisuuden mahdollisuuksia, ja noudattaa toimintaperiaatteitaan luottamus, avoimuus ja rohkeus. Ohjelmatyön vastuuhenkilöiden yhteystiedot ovat tämän työsuunnitelman lopussa.

2 Maakuntaohjelman tehtävä

Maakuntaohjelma on lakisääteistä suunnittelutyötä, jolla varmistetaan maakunnan pitkäjänteinen, olosuhteiden muuttuessa joustava kehittäminen. Maakunnan suunnittelusta määrätään laissa alueiden kehittämisestä ja Euroopan Unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (8 § ja 25 §) sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa (25 §). Maakuntaohjelmien sisällöstä linjataan tarkemmin alueiden kehittämisestä ja Euroopan Unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetulla asetuksella (14 §).

Maakunta on asuin- ja toimintaympäristö ihmisille, yrityksille, järjestöille sekä monille muille organisaatioille, ja lisäksi pitää sisällään alueen luonnonolot ja -arvot. Tätä monimuotoista ”ekosysteemien ekosysteemiä” halutaan ja pitää vaalia ja kehittää yhtenä moni-ilmeisenä kokonaisuutena.

Aluekehittäminen perustuu maakunnan ja maakuntalaisten itse tunnistamiin ja hyödyntämiin resursseihin ja menestystekijöihin, jotka muodostavat toimintaedellytykset alueen toimijoille ja joilla se myös erottuu ja pärjää alueiden välisessä kilpailussa osaajista, investoinneista ja huomiosta. Maakuntaohjelma on huoneentaulumainen ”ajan hengen kuvaus”, joka kokoaa maakunnan kannalta tärkeät asiat ja kehittämistehtävät yhteen tarkasteluun.

Maakuntaohjelmassa määritellään Pirkanmaan menestyksen edellytykset, tulevaisuuden mahdollisuudet sekä näiden hyödyntämiseksi tarvittavat toimenpiteet tavalla, jonka kaikki maakunnan keskeiset toimijat voivat ymmärtää ja hyväksyä.

Maakuntaohjelman tehtäviä ovat:

- maakunnan toimijoiden samansuuntaisen toiminnan ja yhteisen kehittämisenäkemyksen vahvistaminen ja kirittäminen
- kehittämisen voimavarojen suuntaaminen strategisesti tärkeimpiin kohteisiin
- maakunnan ulkoisten yhteistyöaiheiden ja -mahdollisuuksien tunnistaminen
- maakunnan brändin ja julkisuuskuvan tukeminen; sekä

- lisäksi maakuntaohjelman painotuksilla varmistetaan, että EU:n rakennerahasto-ohjelmien tuki kohdentuu Pirkanmaan kannalta taroituksenmukaisesti

3 Maakuntaohjelman tavoitteet

Maakuntaohjelma ottaa huomioon Pirkanmaan omat, maakunnan toimijoille yhteiset tavoitteet ja sovittaa ne yhteen sekä Suomen kansallisten että EU:n ylikansallisten kehittämistavoitteiden kanssa. Maakuntaohjelma hahmottelee tämän tavoitekokonaisuuden Pirkanmaan näköisesti.

Maakuntaohjelmassa esitetään maakunnan erityispiirteisiin ja mahdollisuuksiin perustuvat alueen kehittämisen tavoitteet. Maakuntaohjelmassa huomioidaan myös Suomen hallituksen keväällä 2024 antama päätös aluekehittämisen painopisteistä. Valtakunnalliset aluekehittämisen painopisteet vuosille 2024–2027 ovat:

1. Kestävä elinvoima ja investoinnit
2. Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
3. Laadukas elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Poikkileikkaavina näkökulmina huomioon otetaan lisäksi kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys sekä aluelähtöisyys.

Maakuntaohjelma kuvaa tavoitteiden toteuttamisen Pirkanmaan maakunnan lähtökohdista, toimenpiteillä ja yhteistyöverkostoilla maakunnan omat tavoitteet näihin sovittaen. Lisäksi maakuntaohjelma linjaa Euroopan yhteisön alue- ja rakennepolitiikan resurssien käyttöä maakunnan alueella, ja ottaa siinä huomioon EU-tasoiset tavoitteet alueiden kehittämiseksi.

Nykyisessä maakuntaohjelmassa tavoitteeksi on määritelty tuottaa ”hyvinvointia ihmisille ja luonnolle välkysti, ehyesti, kestävästi ja saavutettavasti”. Nykyohjelmassa Pirkanmaan kehittämiskokonaisuudet on kuvattu viitenä maakunnan toimijoille yhteisenä kehittämistehtävänä eli missiona:

- Pirkanmaalla tehdään osaamisesta ja tiedosta arvoa
- Pirkanmaalla liiketoiminta uudistuu ja kasvaa vastuullisesti
- Pirkanmaalla kukaan ei syrjäydy
- Pirkanmaalla asutaan ja liikutaan kestävästi
- Pirkanmaa vahvistuu kansainvälisyydestä

Uuden maakuntaohjelman valmistelun yhteydessä arvioidaan näiden tavoitteiden ja tehtävien ajantasaisuus ja uudistamistarve sekä tarvittaessa tarkennetaan tai uudistetaan niitä. Samalla uudistetaan Pirkanmaan älykkään erikoistumisen strategia, jonka tarkoitus on hyödyntää niitä maakunnan osaamisaloja, joissa Pirkanmaalla on erityistä tieteellistä, teknologista ja elinkeinollista kyvykkyyttä. Pirkanmaalla älykkään erikoistumisen strategia sisältyy maakuntaohjelmaan eikä se ole siitä erillinen asiakirja.

Valmistelun käynnistyessä on selvää, että uudessa maakuntaohjelmassa on huomioitava nykyistä vahvemmin kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja varautumisen kysymykset, vaikka nämä ovatkin ensisijaisesti Suomen kansallisen tason toimijoiden vastuulla. Ohjelmassa on myös löydettävä ratkaisuja positiivisen talous-, työllisyys- ja investointikehityksen aikaansaamiseksi tavoilla, jotka varmistavat luonnon kantokyvyn ja monimuotoisuuden. Muut ohjelman sisältötarpeet tarkentuvat vuorovaikutteisen valmistelun edetessä.

Ohjelman valmistelussa hyödynnetään nykyisen ohjelman monimenetelmällisesti tehdyn arvioinnin (Owal Group Oy) suosituksia. Sen keskeiset uuden ohjelman valmisteluun vaikuttavat viestit ovat seuraavat:

- Nykyisen maakuntaohjelman painopistevalintoja pidetään onnistuneina ja yhä ajankohtaisina
- Maakuntaohjelman vaikuttavuus on kuitenkin rajallinen, koska sen tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat suuresti toimintaympäristön muutokset, kansalliset päätökset sekä lukuisien sidosryhmien toimet
- Osan ohjelman tavoitteista on koettu koskevan enemmän Tampereen keskusseutua kuin maakunnan reunoilla sijaitsevia kuntia
- Tästä huolimatta ohjelman tunnettuus on koko maakunnassa hyvällä tasolla ja sen koetaan puhuttelevan laajasti eri toimijoita
- Jatkossa on tarpeen suunnata huomiota enemmän turvallisuuteen, kriisinkestävyyteen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja tekoälyn kehitykseen
- Kehittämistehtäviä voisi muotoilla konkreettisemmiksi ja osoittaa eri toimijoiden rooleja niiden toteuttamisessa
- Ohjelman toivotaan käsittelevän pitkäkestoisia ja läpi ohjelmakausien jatkuvia tavoitteita
- Ohjelmalta toivotaan ennakoivia toimenpiteitä ja hankkeita sekä huomion kiinnittämistä tulosten vakiinnuttamiseen ja laajentamiseen
- Jatkossa ehdotetaan läpi ohjelmakauden tapahtuvaa seurantaa ja säännöllisiä keskusteluja maakunnan toimijoiden kesken sekä viestintää siitä, miten toimeenpano on edennyt

Maakunnan kehittämisen tavoitelinjauksista päättävät valmistelun päätteeksi maakunnan poliittista tahtoa edustavat maakuntahallitus (MKH) ja

maakuntavaltuusto (MKV). Myös aluekehittämisen sidosryhmiä edustava maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) käsittelee maakuntaohjelmaa valmistelun eri vaiheissa.

4 Työskentelyn vaiheet ja aikataulu

Pirkanmaan maakuntaohjelman valmistelu sisältää kehittämistavoitteiden kokonaistarkastelun ja kehittämistyön toiminnallisten linjausten tekemisen. Valmistelu tehdään Pirkanmaan liiton vetovastuulla yhdistelmänä liiton omaa työtä ja ulkopuolista asiantuntijapanosta sekä hyödyntäen maakunnan toimijoiden näkemyksiä ja niiden omia strategisia linjauksia. Valmistelun edetessä maakunnan toimijoille annetaan tietoa työskentelyn vaiheista ja mahdollisuuksista vaikuttaa ohjelman sisältöön.

Työ ajoittuu syyskuun 2024 ja marraskuun 2025 välille. Muodollisesti työn käynnistää maakuntahallitus päätöksellään 23.9.2024, vaikka eräitä työtä pohjustavia vaiheita on tehty jo ennen tätä, kuten nykyisen ohjelman arviointi.

Työskentelyn päävaiheet ovat seuraavat:

Ohjelmatyön käynnistäminen

Elokuu – joulukuu 2024

- maakuntahallituksen käynnistyspäätös
- käynnistyswebinaari; kutsutapahtuma
- maakunnallisten strategioiden ja keskeisten toimijoiden aluestrategisten tavoitteiden kokoaminen; liiton sisäistä valmistelua

Maakunnan kehittämisenäkymien ja tavoitteiden alustava määrittely

Syyskuu 2024 – kesäkuu 2025 (osittain edellisen vaiheen kanssa rinnakkain)

- Pirkanmaan tulevaisuustarkastelu; ulkopuolinen, osallistava konsulttiselvitys yhteistyössä eräiden keskeisten aluekumppanien kanssa
- maakuntamittakaavaisten kehitystarpeiden kartoitus; avoin verkkokysely ja verkkotyöpajasarja kutsutilaisuuksina
- dokumentointia ja kirjoitustyötä, vaikutusten arviointi; liiton sisäistä valmistelua

Maakuntaohjelmaluonnoksen kirjoittaminen ja palaute siitä

Elokuu – syyskuu 2025

- ohjelman kirjoitustyötä; liiton sisäistä valmistelua
- ohjelmaluonnos julkisesti nähtävillä
- avoin palautekysely ohjelmaluonnoksesta verkossa, lausuntopyyntö keskeisimmille sidosryhmille

- palautteen koostaminen ja käsittely maakuntahallituksessa ja maakunnan yhteistyöryhmässä

Ohjelman viimeistely ja hyväksyminen

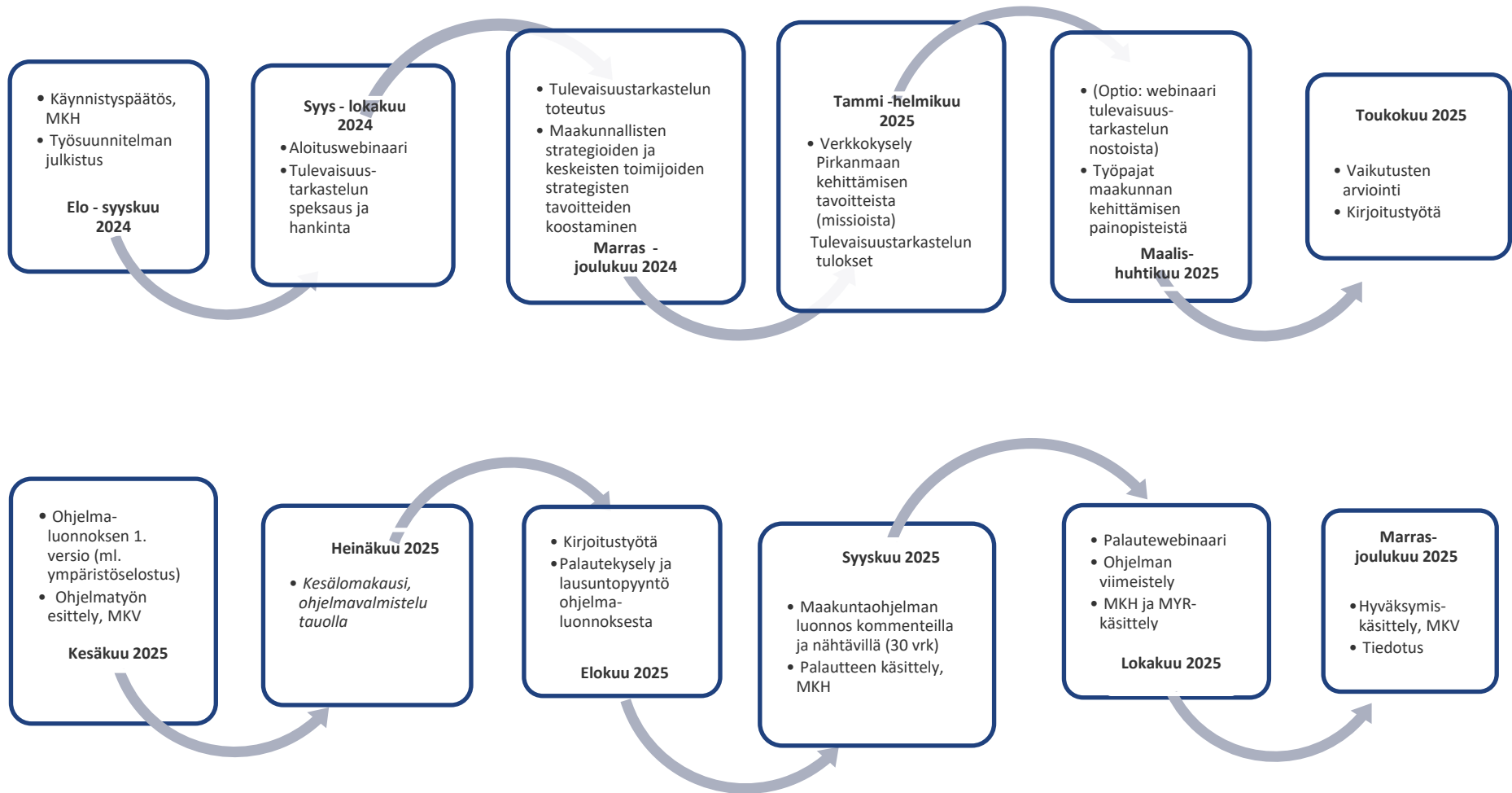
Lokakuu – joulukuu 2025

- ohjelmatekstin viimeistely, ohjelman seurantamenettelyjen määrittely; liiton sisäistä valmistelua
- esittely- ja palautewebinaari; kutsutapahtuma
- hyväksymiskäsittelyt maakuntahallituksessa, maakunnan yhteistyöryhmässä ja maakuntavaltuustossa
- valmiista ohjelmasta tiedottaminen

Ohjelman moniaineksisen sisällön jäsentämiseksi järjestetään tarvittava määrä webinaareja, verkkotyöpajoja ja -kyselyjä. Nämä keskitetään ensinnäkin tiedonkeruuvaiheeseen ja toisaalta ohjelman luonnosvaiheeseen, jolloin ohjelmateksti on jäsennetty kommentoitavaan muotoon. Osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan hyvissä ajoin Pirkanmaan liiton internetsivuilla.

Kuvatun perusvalmistelun lisäksi maakuntaohjelma saa syötteitä myös muista käynnissä olevista prosesseista ja valmisteluista, joita ei tässä työsuunnitelmassa kuitenkaan ole mahdollista kuvata. Maakuntaohjelman valmistelua varten voidaan myös käynnistää erillisiä täsmäprosesseja, jotka rikastavat kokonaisuutta. Pirkanmaan liitto vastaa siitä, että nämä syötteet otetaan tarkoituksenmukaisella tavalla huomioon maakuntaohjelman sisällöissä.

Ohjelmakokonaisuus valmistuu käsitellyn aineiston ja näkemysten ja niitä koostavan analyysin pohjalta Pirkanmaan liiton toimistotyönä. Luonnoksesta saadun palautteen pohjalta tehdään tarpeelliset muutokset ja täydennykset ja laaditaan lopullinen ehdotus maakuntaohjelmaksi, joka esitetään Pirkanmaan maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi marraskuussa 2025. Ohjelma tulee voimaan vuoden 2026 alussa.

5 Vuorovaikutus ja tiedottaminen

Ohjelmatyön alkamisesta ja etenemisestä tiedotetaan Pirkanmaan liiton internetsivuilla osoitteessa www.pirkanmaa.fi sekä tarvittaessa maakunnallisissa tiedotusvälineissä (Aamulehti).

Tämä työsuunnitelma on käsitelty maakuntahallituksessa ja maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR) 23.9.2024, jonka jälkeen se asetettiin nähtäville ja tutustuttavaksi liiton internetsivuille asiasta kiinnostuneita varten. Keskeisimmille valmistelutyön sidosryhmille työsuunnitelma on lähetetty sähköpostitse syyskuun lopussa 2024. Työsuunnitelmaa voidaan tarkistaa työn edetessä. Valmistelun virstanpylväistä ja niihin liittyvistä osallistumistavoista tiedotetaan www.pirkanmaa.fi -sivustolla ja liiton some-kanavissa.

Pirkanmaan maakuntaohjelman luonnos tullaan pitämään nähtävillä 30 päivän ajan Pirkanmaan liiton internetsivuilla ja liiton toimistossa syksyllä 2025. Ohjelmaluonnoksen nähtävilläpidosta tiedotetaan erikseen. Palautetta ohjelmaluonnoksesta voi esittää Pirkanmaan liitolle kirjallisesti nähtävilläoloajan kuluessa. Keskeisimmiltä maakunnan kehittämisen osapuolilta (kunnat, viranomaiset, tutkimus- ja oppilaitokset, kehittämisorganisaatiot, elinkeino- ja työelämän järjestöt, naapurimaakunnat) pyydetään palautetta ohjelmaluonnoksesta erillisellä palautepöytäkirjalla.

Kooste ohjelmasta saaduista mielipiteistä ja lausunnoista viedään tiedoksi maakuntahallitukselle, joka hyväksyy niiden pohjalta viimeistellyn ehdotuksen Pirkanmaan maakuntaohjelmaksi. Hallituksen käsittelyistä ilmoitetaan tiedotusvälineille ja liiton internetsivuilla.

Lopullisesti ohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto marraskuussa 2025, ja on voimassa vuoden 2026 alusta vuoden 2029 loppuun. Hyväksymisestä toimitetaan tieto ELY-keskukselle, kunnille ja muille viranomaisille, joita asiaa käsiteltäessä on kuultu tai saatu lausunto. Päätös ja ohjelma toimitetaan tiedoksi myös Suomen ympäristökeskukselle.

Yleisölle päätöksestä tiedotetaan liiton internetsivuilla. Päätös ja maakuntaohjelma asetetaan nähtäville myös liiton toimistoon.

6 Vaikutusten arviointi

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005), ns. SOVA-laki, edellyttää että maakuntaohjelman valmisteluun liitetään sen ympäristövaikutusten arviointi. Pirkanmaan maakuntaohjelman valmisteluun sisältyy ohjelman tarkkuustasoon sovitettu, yleistasoinen ympäristövaikutusten arviointi.

Ohjelmavalmistelun yhteydessä tehdään arviointia ohjelman mahdollisista vaikutuksista. Ohjelman keskeisiin strategisiin valintoihin liitettynä arviointi tukee myöhempiä päätöksentekoa, toteuttamista ja seurantaa. Se on myös osa eri tahojen tiedonsaantia, suunnitteluosallisuuden vahvistamista sekä eri tavoitteiden ja näkökantojen yhteensovittamista.

Maakuntaohjelman vaikutuksia arvioidaan valmistelun edetessä tunnistetuissa kehittämiskokonaisuuksissa, ei yksittäisten toimenpiteiden tasolla. Pääosa vaikutusten arvioinnista tapahtuu Pirkanmaan liiton sisäisinä asiantuntija-arvioina, ja arviointia voidaan täydentää vakiintuneen käytännön mukaisesti Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa tehtävänä yhteistyönä.

Arvioinnissa mahdollisia näkökulmia ovat:

- 1. Taloudelliset vaikutukset* eli vaikutukset työllisyyteen, koulutukseen ja väestöön (inhimilliseen pääomaan), rahavirtojen suuntautumiseen, aineelliseen omaisuuteen sekä alueelliseen kilpailukykyyn.
- 2. Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset* eli vaikutukset asuin- ja elinympäristön laatuun, tasa-arvoon, turvallisuuteen, kaupunki- ja maaseutukulttuuriin, ihmisten terveyteen ja palveluiden saatavuuteen sekä maakunnan imagoon.
- 3. Ympäristölliset vaikutukset* eli vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, kulttuuriperintöön (mukaan lukien arkkitehtoninen ja arkeologinen perintö), vesistöön, ilmastoon, kasvillisuuteen, maaperään ja maisemaan.

Arvio maakuntaohjelman keskeisimmistä vaikutuksista esitetään erillisenä ympäristöselostuksena ja tiivistelmä siitä sisällytetään maakuntaohjelmaan. Ympäristöselostus kulkee maakuntaohjelman rinnalla sen käsittelyvaiheissa.

7 Maakuntaohjelman seuranta

Maakuntaohjelman toteuttaminen on Pirkanmaan toimijoille yhteinen tehtävä. Pirkanmaan liitto kannustaa ja edistää toteuttamista ja seuraa toteutuksen etenemistä. Toimeenpano jakautuu eri tahojen toimin ja resurssein tapahtuvaksi, ja ohjelman seuranta on luonteeltaan yleistasoista tavoitteiden etenemisen seuranta.

Määrällisillä mittareilla on seurannassa tärkeä rooli, koska ne ovat usein ainoa tapa konkretisoida ohjelman yleistasoisia tavoitteita. Ne voivat myös ohjata maakuntaohjelman toteuttamistyötä suuntiin, jotka havaintojen valossa kaipaavat huomiota.

Maakuntaohjelman toteutumisen seuranta varten kutakin (nykyisen) ohjelman tavoitetta eli missiota varten on koottu data-aineisto tilastomuuttujista, jotka pyrkivät kuvaamaan niiden tarkoittaman kehittämiskokonaisuuden tiiviisti mutta mahdollisimman monipuolisesti. Ohjelman tavoitteille/missioille ei voi määrittellä lopullista tavoitetasoa, vaan ne ”karkaavat” edellä koko ajan.

Missiokohtaiset data-aineistot toimivat ohjelman tavoitteiden sijaismuuttujina, ja valittavien tietolähteiden oletetaan tällöin kertovan jotakin tavoitteesta mitattavalla tavalla. Mittareiden valinta ja löytäminen ja niiden määrän rajaaminen on silti haastavaa, ja mahdollisia lähestymistapoja jää väistämättä hyödyntämättä. Seuranta-aineiston valinnassa ja koostamisessa haetaan jatkuvuutta, jolla taataan, että maakuntaohjelman arviointi eri ajankohtina on vertailukelpoista. Päämääränä on, että tulevan maakuntaohjelman määrällisessä seurannassa on alusta alkaen käytössä systemaattinen PowerBi -tietomalli, jota voidaan päivittää jatkuvasti.

Tietolähteinä hyödynnetään pääosin vakiintuneiden kansallisten tiedontuottajien materiaalia. Lisäksi hyödynnetään erilaisten aluetason toimijoiden tuottamia tutkimuksia. Vertailukohdan määrällisen analyysin mittareiden tuloksille muodostavat lähinnä vertailukelpoiset maakunnat Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pohjois-Pohjanmaa. Lisäksi maakuntatason lukuja verrataan koko maan tasoon.

Alustavien tietotarpeiden pohjalta laadittu lista seurantamuuttujista on alla. Lista ei ole tyhjentävä, vaan se elää ja kehittyy ohjelman valmistelun aikana. Jos tai kun

nykyisiä maakunnallisia missioita määritellään uudelleen, se vaikuttaa myös niiden seurantamuuttujiin.

Missio 1. Pirkanmaalla tehdään osaamisesta ja tiedosta arvoa

- TKI-rahoituksen määrä, haetut ja syntyneet patentit, väestön koulutustaso, STEM-tutkintojen määrä, työllisyysaste, työttömien työnhakijoiden määrä, korkean osaamisen väestön osuus, digiosaajat

Missio 2. Pirkanmaalla liiketoiminta kasvaa ja uudistuu vastuullisesti

- Viennin arvo, kasvuyritysten määrä, digitaalisten palvelujen henkilöstö ja työpaikat, clean tech -startupit, teollisuuden ja maatalouden päästöt

Missio 3. Pirkanmaalla kukaan ei syrjäydy

- Koettu hyvinvointi, terveys ja palvelut, tulonjaon tasa-arvo, koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä, luovien alojen työpaikat, Pirkanmaan vas-
tuulajien tila

Missio 4. Pirkanmaalla asutaan ja liikutaan kestävästi

- Kasvihuonepäästöt, vesistöjen tila, uusiutuvan energian osuus kulutuksesta, matka-ajat ja joukkoliikenneyhteydet seutukeskusten välillä, asumattomien karttaruutujen määrän kehitys, nopean kiinteän verkon saatavuus

Missio 5. Pirkanmaa vahvistuu kansainvälisyydestä

- Ulkomaisten investointien määrä, ulkomaiset tutkijat ja kansainväliset opiskelijat, ulkomaalaistaustaisten työttömyysaste, kansainväliset lentomat-
kustajat, maakunnan näkyvyys kv-mediassa, turismi, yöpymisvuorokaudet

Tilastolliset ja määrälliset mittarit tarvitsevat rinnalleen laadullisen arvioinnin ja analyttistä avaamista. Laadullinen analyysi on mukana jo mittareiden valinnassa, mutta tulee vielä olennaisemmaksi tulosten tulkinnassa. Ohjelman laadullista seuranta on tarkoitus tehdä myös osallistavasti siten, että toteutumisen arviointiin kytkettäisiin kunkin mission kannalta olennaisia yhteistyötahoja erikseen sovittavalla aikataululla ja prosessilla esimerkiksi kaksi kertaa ohjelmakauden aikana. Seuranta olisi tällöin toteuttajia valitussa suunnassa eteenpäin kannustavaa.

8 Yhteystiedot

Pirkanmaan liiton toimisto:

Pirkanmaan liitto, Kelloportinkatu 1, PL 1002, 33101 Tampere
s-posti pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi

Internet-sivut <http://www.pirkanmaa.fi>

Yhteyshenkilöt:

Matti Lipsanen, aluekehitysjohtaja
puh. 050 506 0697, s-posti matti.lipsanen@pirkanmaa.fi

Jari Kolehmainen, strategiajohtaja
puh. 050 574 9704, s-posti jari.kolehmainen@pirkanmaa.fi

Marko Mäkinen, suunnittelupäällikkö
puh. 050 534 7760, s-posti marko.makinen@pirkanmaa.fi

